

LEVÉLSZEKRÉNY.

Archaizálás és a kuruc-balladák hitelessége. Az Ungváron megjelenő *Felvidék* 1863. szept. 12-i számában olvasható egy régies nyelven írt apokrif levél, amelyet NOSTRADAMUS intézett II. RÁKÓCZI FERENCHÉZ. Ebben a levélben NOSTRADAMUS többek között a következőket írja: „Tisztelem leghaláztosabban Fenwsegedeth ez Epistolával. Fenwseeged maar tudíia hoghi Fnswdg Fewldi maradvanyai Rodostobool hol beekeseeghesen hamvadtanak vala, maar maghiar orzzagban niugozznak. — A mioota Fenwseeged az ewrewk patriaba vaandorolni keghies vala, az ota sok harzok folytanak vala. A lenghielek mostansaagh harczolnak pro Libertate. Neheez most gyeuzni... A puskaport is ughi keevzetik mint reegen. A lovakat chac keetzer abrakoliac mostansagh napiaban. A patkolasban nem nagh progressust csináltak a gava-leerianal, mert mostansagh is csak ughi patkolnak mint reegen.“ (81. lap.)

Ennek a lapnak 1863. szept. 5-i számában megjelent THALY KÁLMÁNNAK egy verse, melyet az „unghmegyei gazdasági egyesület által augusztus hó 30-án rendezett műkedvelői hangverseny alkalmára — az egyesület felkérésére“ írt. Címe: *Unghvári segélydal*. Az 1863-ik évi aszály alkalmával, amikor az Alföld népe a legrettenetesebb éhínség napjait élte, az erdélyi és felvidéki városok, melyeket megkímélt az aszály, minden eszközzel, így műkedvelői előadások bevételeivel is segítségére siettek az éhezőknek. THALY említett versében kuruckori reminiscenciákkal buzdítja Unghvár lakosságát az adakozásra: „Unghvár, Unghvár, a váltig rendületlen, — Bercsényi Miklós vára, s népe te!“ — „Bercsényi népe! áldozz a hazáért!“

Régi oklevelek és irások közlése, régies nyelven apokrif levelek írása fővárosi és vidéki lapokban egyaránt divatban volt. A *Felvidék* is több régi írást közöl, LEHÓCZKY TIVADAR másolásában, és több régieskedő levelet is (pl. DUGONICH ANDRÁS válasza Tekintetős CSÖNDHELYI DR. NOSTRADAMUSZ FAUSZT ur levelére: „Kigyelmed nagyon régön járhatott, kelhetett már az alföldön, hogy azt az egészségös magyar beszédöt... oly kifecamítva küldi ide hozzám... Már engödelmet kérök, az én időmben nem ugy beszéltek Szögödében, és hiszöm az én Istenömet, nem is fognak...“ — írja DUGONICS, az Eliziumból keltezve levelét. (1863. 97. lap.)

THALY, aki e korban ünnepelelt költő volt, ennek az archaizáló divatnak hódolt, amikor régieskedő nyelven kuruc-balladákat kezdett írni. Később elismert történetíróvá lett, aki levéltári bűvárkodásaival és a régi irások közlésével a kuruc-kort akarta föltámasztani. Hamisított, archaizáló kuruc-verseivel e kor képét akarta teljesebbé tenni.

TRÓCSÁNYI ZOLTÁN.